

توافق گازی روسیه و جمهوری آذربایجان، علل و پیامدها

براساس در این توافقنامه روسیه متعهد شد تا گاز وارداتی از آذربایجان را به قیمتی بالاتر از قیمت گاز خریداری شده از کشورهای منطقه یعنی معادل ۲۴۵ تا ۲۴۰ دلار در ازای هر ۱۰۰۰ مترمکعب خریداری کند

سرویس آذربایجان/خبرگزاری آران

گاه باره سیاست

شبکه خبر/آسیه مهرورز

خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان : بدیهی است از نظر جمهوری آذربایجان تقویت روابط قدرتهای منطقه و فرامنطقه با جمهوری ارمنستان به ضرر توازن موجود در روابط باکو - ایروان بر سر مناقشه قره باغ تمام خواهد شد و این نکته ای است که روسها بخوبی آن را درک کرده اند و با دلجویی از باکو حوزه جدیدی از همکاری اقتصادی با این کشور در زمینه انرژی گشودند

این هفته دیمیتری مدودف رئیس جمهوری روسیه در سفر به جمهوری آذربایجان به همراه الهام علیف همتای آذری خود موافقتنامه ای اقتصادی در باره افزایش خرید گاز از این کشور امضا کردند مدودف در حالی به باکو سفر کرد که امضای قرارداد تمدید اجاره پایگاه نظامی روسیه در غرب ارمنستان در جریان سفر دو هفته قبل مدودف به این جمهوری چندان مورد پسند آذری ها قرار نگرفت و اغلب پیش بینی ها از سفر مدودف به باکو حاکی از ابراز گلایه مقامات این کشور از مدودف بود با این حال آنچه بر اهمیت دیدار رهبر کرملین از آذربایجان افزود بیش از آنکه به تعیین حدود مزی دو کشور و بهره برداری از رودخانه مرزی سامور بازگردد از فضای جدیدی در روابط گازی دو کشور حکایت دارد که قطعا با پیامدهای استراتژیک و ژئو اکونومیک برای منطقه قفقاز و بازیگر قدرتمند آن روسیه همراه خواهد شد ماجرا از این قرار است که در جریان سفر مدودف به باکو دو کشور توافق کردند از سال ۲۰۱۱ حجم خرید گاز روسیه از جمهوری آذربایجان به میزان ۲ میلیارد متر مکعب در سال و از سال ۲۰۱۲ به بیش از ۲ میلیارد مکعب متر برسد .

براساس در این توافقنامه روسیه متعهد شد تا گاز وارداتی از آذربایجان را به قیمتی بالاتر از قیمت گاز خریداری شده از کشورهای منطقه یعنی معادل ۲۴۵ تا ۲۴۰ دلار در ازای هر ۱۰۰۰ مترمکعب خریداری کند . این در حالی است که با توجه به قیمت پرداختی این شرکت به سایر طرفهای قرارداد خود در جمهوریهای شوروی سابق این مبلغ بالاترین قیمت

بشمار می رود. در بررسی اهداف روسیه و جمهوری آذربایجان از نهایه کردن قراردادی که نزدیک به یکسال از عمر آن می گذرد چند نکته حائز اهمیت است :

بدیهی است از نظر جمهوری آذربایجان تقویت روابط قدرتهای منطقه و فرامنطقه با جمهوری ارمنستان به ضرر توازن موجود در روابط باکو -ایروان بر سر مناقشه قره باغ تمام خواهد شد و این نکته ای است که روسها بخوبی آن را درک کرده اند و با دلجویی از باکو حوزه جدیدی از همکاری اقتصادی با این کشور در زمینه انرژی گشودند . وجه دیگر هدف باکو از امضای چنین توافقنامه ای با روسیه به تلاشهای ترکیه برای عادی سازی روابطش با ارمنستان باز میگردد این تحرکات اگرچه هنوز به جایی نرسیده است اما از سرگیری روابط دو کشور میتواند باز هم توازن سیاسی و امنیتی منطقه را به ضرر جمهوری آذربایجان برهم زند و بالاخره اینکه بروز تنشهای اخیر در روابط باکو – واشنگتن در ماههای اخیر یکی دیگر از انگیزه هایی است که باکو را به تقویت روابط منطقه ای با همسایگان سوق داده است جمهوری آذربایجان در سالهای اخیر تمایلات غرب گرایانه آشکاری از خود بروز داده است که از آن جمله مشارکت در خط لوله نفتی باکو -جبهان ، اعزام نیروی نظامی به افغانستان در چارچوب ائتلاف تحت رهبری امریکا ،خروج از پیمان امنیت جمعی کشورهای مشترک المنافع ، عضویت در اتحادیه غربگرای گوم و طرح مشارکت برای صلح ناتو است .با این حال مقامات باکو اکنون به این درک از واقعیت رسیده اند که حتی اگر امتیازات بیشتری هم بدهند ، تغییر در استراتژی امریکا به مفهوم رویگردانی از همسویی این کشور در قبال ارمنستان و مناقشه قره باغ بوجود نخواهد آمد .چنانکه تصویب کمک ۱۰ میلیون دلاری امریکا برای جدایی طلبان قره باغ ،در کنار کمک بلاعوض چهل و چهار میلیون دلاری به ارمنستان برای سال ۲۰۱۰، دعوت نکردن اوپاما از الهام علی اف برای شرکت در کنفرانس بین المللی امنیت هسته ای در واشنگتن و حمایت امریکا از جریانهای غرب گرا و مخالف دولت از دیگر دلایلی است که باکو را به تعدیل در مناسباتش با واشنگتن واداشته است.

اما طرف روسی نیز از امضای قرار داد جدید گازی با آذربایجان چند هدف عمده را دنبال میکند نخست اینکه این کشور به همکاری گازی با همسایگان به مثابه فرصتی برای ایفای نقش برادر بزرگتر می نگرد که می بایست جایگاه نخست را در فرایند تعاملات مربوط به همکاریهای نفت و گاز منطقه داشته باشد ؛ از این جهت روسیه ورود جمهوری آذربایجان را به خط لوله گازی نابوکو که در آینده احداث خواهد شد مغایر منافع ملی خود دانسته و با ایجاد انگیزه های اقتصادی برای باکو همچون بالا بردن نرخ خرید گاز کوشیده این کشور را در بازی بزرگ انرژی با خود همراه کند با این وجود روسیه نابوکو را رقیبی جدی برای منافع خود می داند . روسیه در چارچوب معماری نوین انرژی منطقه با احداث خط لوله جریان شمالی در زیر دریای بالتیک و تلاش برای احداث خط لوله جریان جنوبی و نیز توافق مشابه با ترکمنستان برای خرید گاز این کشور می کوشد مجموعه ای ابتکارات را برای مدیریت انرژی در حوزه خزر به ضرر کشورهای غربی اعمال کند از نظر مسکو حفظ انحصار در بازار انرژی تنها حوزه ای است که روسیه در آن قدرت خود را در برابر غرب حفظ کرده و از این اهرم، در چانه زنی های سیاسی و اقتصادی با اروپا بهره برداری میکند هرچند اروپا پس از تجربه بحران گازی در روابط روسیه – اوکراین که به قطع ترانزیت گاز اروپا منجر شده همچنان در صدد تنوع بخشیدن به شرکای انرژی خود برآمده و با مطرح کردن خط لوله نابوکو و کریدور جنوبی در صدد کاستن از وابستگی به روسیه است ،اما این چیزی نیست که با سکوت و مامشات مسکو همراه شود از طرف دیگر، اختلافات روسیه با غرب به ویژه امریکا بر سر حوزه نفوذ خود در اروپای شرقی و جمهوری های مشترک المنافع +حمایت امریکا از گسترش ناتو تا مرزهای روسیه ،رقابتهای آشکار و نهان روسیه و غرب بر سر مالکیت و منابع نفت و گاز قطب شمال و از هم مهمتر ناامیدی روسیه از محقق نشدن شعار تغییر اوپاما در روابط واسنگتن – مسکو موجب شده تا روسیه بکوشد با کارتهای منطقه ای خود همچنان به بازیگری هوشمندانه ای دست بزند این در حالیست که نقش روسیه در منطقه پساشوروی برای اروپا از اهمیت حیاتی برخوردار است. حتی یک تجدید نظر جزئی در نظم پساشوروی در جهت افزایش نفوذ روسیه در منطقه ، به شدت سیاستهای امنیتی و استراتژیک غرب را تحت تاثیر قرار می دهد.از همین رو امضای توافقنامه گازی جدید بین روسیه و آذربایجان ،خبر نگران کننده ای برای اتحادیه

اروپا است که میکوشد با احداث خط لوله نابوکو از وابستگی خود به گاز روسیه بکاهد و بدین ترتیب امنیت انرژی را در منطقه تضمین نماید اما اینکه این اقدام روسیه چه تاثیری بر وضعیت ایران دارد پرواضح است که در همین چارچوب روسیه از دور شدن ایران از سیکل تامین کنندگان گاز اروپا استقبال می کند و به همین دلیل است که روسها بارها از همکاریهای گازی ایران با کشورهای آسیایی و از جمله خط لوله صلح استقبال کرده اند بر این اساس اعلام آمادگی اخیر ایران در افزایش واردات گاز از جمهوری آذربایجان به میزانی بیش از رقم کنونی ۲ میلیارد متر مکعب در سال احتمالا میتواند یکی دیگر از دلایل تسریع در توافقنامه اخیر گازی میان روسیه و جمهوری آذربایجان باشد.

پایان پیام.